

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ФОРМАЛІЗМУ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Світлана Герман,
викладач ВКНЗ «Шосткинське медичне училище»
Сумської обласної ради

Вимоги до вищої освіти сьогодення передбачають впровадження нових, креативних методів навчання, науково обґрунтованих, прийнятих не тільки у вітчизняних закладах освіти, а і в країнах Євросоюзу.

Мета цих вимог – підготовка медичного спеціаліста вищого ґатунку, підготовленого до виконання як типових, так і нестандартних практичних завдань і рішень.

Одним із важливих важелів для досягнення цієї мети є подолання формалізму при навчанні студентів.

Деякі напрацювання в цьому напрямку пропоную вашій увазі.

1. Висвітлення актуальності нової теми.

Викладач чітко і яскраво подає інформацію щодо важливості теми, акцентує увагу на фактах, статистичних даних, найбільш вражаючих ознаках даної проблеми. Велику роль відіграє харизма викладача, його зовнішній вигляд, мовлення, емоційність, клінічний досвід – екскурс до цікавих клінічних випадків в лікарській практиці.

2. Навчальна мета завжди повинна мати зв'язок з сучасністю.

Прикладом може бути сучасний політичний стан в Україні, військові дії на Сході нашої країни та роль фельдшера, медичної сестри в воєнних умовах, важливість набутих знань і практичне застосування навичок і вмінь.

3. При постановці виховної мети вважаю за не-

обхідне ставити акцент на відповідальності медичного працівника за професійне виконання або невиконання практичних дій, наголошуючи, що в воєнний час відповідальність зростає. Необхідно акцентувати увагу на знанні як адміністративного, так і кримінального права.

Звичайно, можна подумати, що саме вибір молодою людиною професії медика передбачає гуманне ставлення до пацієнтів. Але необхідно формувати у студента чітке уявлення, що крім емоційно позитивної складової професії є ще й адміністративна відповідальність, і кримінальна відповідальність перед законом України за свою роботу, свої вчинки, за ненадання медичної допомоги або непрофесійне надання допомоги чи не в повному обсязі, яке призвело до смерті або інвалідизації пацієнта.

Вважаю, якщо так акцентувати увагу на початку заняття, то зацікавленості у студента буде більше.

4. Подача нового матеріалу викладачем-клініцистом має переваги перед викладачем без клінічного досвіду тому, що перший звертається до своєї практичної діяльності, до клінічних випадків,

чим викликає зацікавленість студентів.

Найбільший інтерес студенти проявляють, якщо йдеться про молоду людину, яка захворіла і про молодого лікаря, який її лікує. Аналізуємо план, думки молодого спеціаліста, його емоційний стан.

Статистичні дані, тобто цифри, повинні подаватись в обмеженій кількості. Чим менше цифр, тим більш вони повинні бути вагомими, тим краще запам'ятаються.

До більш обдарованих студентів маємо індивідуальний підхід, радимо звертатись до певних наукових джерел з поглибленою статистичною інформацією.

5. У процесі фахової підготовки провідне місце займає практика.

Я викладаю дисципліни «Акушерство» та «Гінекологія», тому вважаю, що на початку вивчення цих дисциплін доречним буде відвідання пологового будинку і гінекологічного відділення, знайомство з його структурою, санітарно-епідеміологічним режимом, організацією роботи, бесідою з персоналом, знайомством з обладнанням, а також спілкування з вагітними, роділлями і по-

роділлями. Концентрую увагу студентів, що цей заклад може бути їх місцем роботи.

На практичних заняттях використовуємо креативні методи засвоєння, відпрацювання нового матеріалу.

Приклад з акушерства.

Тема «Ведення пологів».

Ефективна пологова діяльність в II періоді пологів – формула: $1+1=$ потуга $\rightarrow$ 1 хв (60 с) + пауза 1 хв (60 с).

При цьому доречна «крихта» гумору: «Наш студент Н. не знає математики».

Акушерські навички відпрацьовуємо в кабінеті доклінічної практики, прив'язуючи їх до конкретної клінічної ситуації. Вважаю, що іноді треба студенту дати ще і емоційне навантаження, змусити його хвилюватися, збудити його уяву.

Приклад з акушерства.

Практичне заняття «Ведення пологів». Але не в пологовому будинку, а на ФАПі.

Екскурс до подій 2012 року – зима, села в Чернігівській області. Дороги переметені снігом висотою до 2 м заввишки протягом 10 км. Села не могли зв'язатися з районом протягом 10 діб. Але пологи відбувалися і в цей час. Жінки народжували на ФАПах, доглядалися і виписувалися на четверту добу додому. Пологи приймали фельдшери ФАПу.

Згідно з наказом МОЗ України №624 від 2008 року мною створена методична розробка на допомогу студентіві «Ведення нормальних пологів». Використовуючи її, а також акушерські фантоми, ляльки, одноразову білизну, інструменти, студенти дуже зацікавлено відпрацьовують кожний крок пологові

вої допомоги.

Широко практикую роботу парами, коли один студент оцінює роботу іншого.

Інтерактивні методи надають суттєву допомогу в подоланні формалізму при засвоєнні знань і відпрацюванні практичних навичок і вмій.

6. На закріплення вивченого матеріалу ставимо нетипове завдання.

Наприклад.

Заняття з дисципліни «Невідкладна допомога в акушерстві і гінекології» на тему «Невідкладна допомога при кровотечах в пологах».

Завдання на акушерському фантомі, III період пологів.

Називаємо його «майстер-клас». Виконується ручне відділення плаценти та видалення посліду. Створюються умови, що рукою не можна відділити плаценту від матки. Питання – чому? Що робити?

Це змушує студента не тільки виконувати навичку, а й паралельно знаходити вихід з скрутного становища, а простіше, пригадати ті знання теорії, які він «приніс» з собою на заняття. Інші студенти також думають.

При розв'язуванні клінічних акушерських задач намагаюсь у студентів створити сприйняття вагітності і пологів як єдиного процесу і виробити чіткий алгоритм дій – спочатку на ФАПі, а потім в пологовому

будинку.

Схема відповіді до задачі.

Діагноз:

- вагітність, термін;
- пологи, які;
- який період пологів;
- перерахувати всі ускладнення.

Допомога:

- на ФАПі

- в пологовому будинку

7. Вінцем навчання є робота на практиці в пологовому будинку.

Студенти працюють в приймальному відділенні, беруть участь у веденні пологів разом з акушеркою, виконують разом з лікарем обходи в післяпологових палатах, огляд новонароджених з неонатологом.

8. Максимальне розкриття індивідуальності студента реалізується

при спілкуванні, обстеженні вагітних, породіль. Ми даємо змогу більше поглибити свої знання на практиці з урахуванням індивідуальних здібностей студента, запрошуємо попрацювати на нічних чергуваннях в пологовому будинку.

9. При виконанні самостійної роботи спонукаємо студентів не тільки працювати над програмними темами, а і до пошуку нового. Пропонуємо теми рефератів: «Нові шовні матеріали», «Нові плазмозамінні засоби», «Пабал та терліпресин», «Пологи у військових умовах» та інші.

Таким чином, поєднання креативних технологій, нових педагогічних методик та власного практичного досвіду лікаря дає змогу підготувати медичного фахівця-практика з відповідальним ставленням до своїх обов'язків, зацікавленого спеціаліста, що професійно виконує свою роботу.